MOERDIJK

Raadsvoorstel

Portefeuillehouder(s)	wethouder G.J.M. Blom, wethouder A.M.J. Dingemans Med
Datum commissiebehandeling	30 november 2023
Datum raadsbehandeling	14 december 2023
Zaaknummer	1017963
Onderwerp	Cultuur- en erfgoednota 'De kracht van cultuur en erfgoed benutten'

Voorgesteld besluit

1. De cultuur- en erfgoednota `De kracht van cultuur en erfgoed benutten' vast te stellen en in te laten gaan per 1 januari 2024, met een looptijd van vier jaar;
2. Voor de uitvoering een bedrag van € 127.000 per jaar beschikbaar te stellen en voor € 100.000 te dekken uit de stelpost nieuw beleid, specifiek voor dit onderwerp geoormerkte middelen, en het restant van € 27.000 per jaar te verwerken in een sluitende (meerjaren)begroting 2024 en verder.

Publiekssamenvatting

De raad heeft besloten om de cultuur- en erfgoednota `De kracht van cultuur en erfgoed benutten' vast te stellen en in te laten gaan per 1 januari 2024 tot 2027. Aanleiding voor dit besluit is het bestuursakkoord uit 2022, waarin staat dat de gemeente Moerdijk een breed cultuurbeleid krijgt, vooral gericht op de eigen inwoners.

De cultuur- en erfgoednota kent drie pijlers:

1. Sociaal – verbinden

Verbinden doen vooral de tientallen cultuur- en erfgoedorganisaties met duizenden leden en vrijwilligers in onze gemeente. Zij zorgen ervoor dat cultuur en erfgoed in de gemeente Moerdijk beleefd en behouden kunnen worden. Cultuur en erfgoed dragen ook bij aan de persoonlijke ontwikkeling en mentale gezondheid van onze inwoners.

2. Economie en toerisme – beleven

Het erfgoed en de culturele activiteiten vormen voor onze inwoners vormen een aantrekkelijke leefomgeving die zowel inwoners als bezoekers volop kunnen *beleven*.

3. Ruimte - behouden

Tenslotte kunnen cultuur en erfgoed alleen voor verbinding zorgen en beleefd worden als het *behouden* blijft.

De belangrijkste maatregelen zijn:

- De bestaande kracht van cultuur en erfgoed behouden en versterken, wel meer faciliteiten nodig ter ondersteuning, onder andere een cultuurcoach voor het werkveld.
- Subsidies vereenvoudigen en enkele verbeteringen doorvoeren, waaronder het stimuleren van nieuwe activiteiten, makers en de viering van herdenkingen.
- Het erfgoedbeleid kloppend maken met de Omgevingswet.
- Nieuwe kracht: extra inzet voor een nog aansprekender cultuuraanbod, zoals een onderzoek naar de mogelijkheden voor een buitenpodium en naar locaties voor grote voorstellingen.

De cultuur- en erfgoednota is mede opgesteld op basis van bijeenkomsten met het werkveld en een enquête onder het inwonerspanel.

Inleiding
De gemeente Moerdijk wil een extra impuls geven aan het culturele en erfgoedleven in Moerdijk, een voornemen dat in 2022 in het Bestuursakkoord is vastgelegd:

Cultuur & (monumentaal) erfgoed
'We koesteren ons cultureel erfgoed en ons verenigingsleven. De komende 4 jaar komt er een breed cultuurbeleid gericht op de eigen inwoners en leggen we de verbinding naar toerisme. In de ontwikkeling van dit beleid betrekken we ook de mogelijkheid van de ontwikkeling van ons erfgoed. We hebben hier € 100.000 per jaar voor nodig.'

Najaar 2022 zijn de voorbereidingen gestart om dit deel van het Bestuursakkoord uit te voeren en tot een cultuur- en erfgoednota te komen.

Beoogd effect
Met deze nota stelt de gemeente de ambities, doelen en acties vast voor de komende jaren op het gebied van cultuur en erfgoed. Het geeft een antwoord op de vraag wat voor een gemeente Moerdijk over vier jaar wil zijn op het terrein van erfgoed en cultuur.

De cultuur- en erfgoednota geeft inwoners, bedrijven en organisaties duidelijkheid wat de kaders zijn van het cultuur- en erfgoedbeleid en welke financiële regelingen daarbij horen.

Argumenten
1.1 Uitvoering van de paragraaf 'cultuur en (monumentaal) erfgoed' uit het Bestuursakkoord.
De raad heeft in 2022 het Bestuursakkoord voor de huidige collegeperiode vastgesteld. Met deze cultuur- en erfgoednota is uitvoering gegeven aan de paragraaf 'cultuur en (monumentaal) erfgoed' om een breed cultuurbeleid op te stellen.

1.2 Kaders ontbreken nu voor culturele makers
Op dit moment ontbreken kaders voor culturele makers in de gemeente. Dat betekent dat bijna iedere vraag om budget voor een cultureel initiatief apart aan de raad moet worden voorgelegd. Voorbeeld is de aanvraag voor een subsidie voor het carillon in Zevenbergen. De cultuur- en erfgoednota geeft aan welke kaders er zijn of worden ontwikkeld zodat inwoners en organisaties weten waar ze aan toe zijn bij culturele initiatieven.

1.3 Aanpassen van het erfgoedbeleid aan de nieuwe Omgevingswet
De Omgevingswet - die per 1 januari 2024 ingaat - stelt nieuwe eisen aan het erfgoedbeleid van de gemeente, onder andere op het gebied van verordeningen en het borgen van erfgoed in het ruimtelijk beleid. Met deze nota is de gemeente Moerdijk 'omgevingswetproof' op het gebied van erfgoed.

2.1 De incidentele bijdrage voor Stichting Stoffer en Blik structureel maken
Bovenop het gereserveerde budget van € 100.000 komt een bedrag van € 27.000 voor Stichting Stoffer en Blik / theater De Schuur. De stichting ontvangt deze extra bijdrage inmiddels vanaf 2019 vanwege de veel hogere eisen die aan techniek (licht en geluid) gesteld worden. Zonder dit bedrag had het theater niet meer in deze vorm kunnen bestaan. Uit de evaluaties met Stoffer en Blik blijkt dat dit bedrag minimaal vereist is om het theater te laten functioneren. Om die reden stellen wij in deze nota voor de incidentele bijdrage vanaf 2024 structureel aan het cultuurbudget toe te voegen. Omdat deze toevoeging feitelijk het formaliseren is van beleid van de afgelopen vijf jaar, achten wij het redelijk dit bedrag niet ten laste te brengen van de gereserveerde € 100.000 voor de cultuur- en erfgoednota.

Kanttekeningen en risico's
1.1 Het werkveld heeft verschillende wensen
Deel van het participatietraject waren twee bijeenkomsten met personen en organisaties uit de cultuur- en erfgoedsector. Veel overeenstemming was er over de noodzaak tot betere

samenwerking, afstemming en verbinding tussen alle organisaties uit het veld. Hierin voorziet de nota. Sommige organisaties hadden graag meer ambitie gezien op bijvoorbeeld het terrein van ondersteuning en financiering van monumenten en het faciliteren van cultuurmakers. Omdat het draagvlak en het budget ontbrak voor de meeste ambities heeft het college deze niet opgenomen in de nota. Wel stelt het college onderzoeken voor naar extra financiering van monumenten en een platform voor makers zodat de mogelijkheid bestaat hier later nog op terug te komen.

1.2 Vrijwilligers dragen de cultuur- en erfgoedsector
De cultuur- en erfgoedsector in Moerdijk wordt gedragen door vrijwilligers. Dat maakt dat deze sector bij uitstek zorgt voor verbinding en leefbaarheid in de kernen. Het risico is dat in deze tijd steeds meer vrijwilligers dreigen af te haken en het moeilijk is nieuwe mensen te vinden. Vooralsnog speelt dit probleem meer in andere maatschappelijke sectoren en lijken de meeste culturele stichtingen en verenigingen nog voldoende vrijwilligers te behouden en opengevallen plaatsen in te kunnen vullen. Het college houdt echter de vinger aan de pols en zet zich met onze eigen maatschappelijke organisaties (o.a. Surplus) in om vrijwilligers te behouden in alle maatschappelijke sectoren.

Middelen
Financiële middelen
Het huidige cultuurbudget bestaat voornamelijk uit structurele subsidies (educatie-, muziek-, basis-, begrotings- en budgetsubsidies) aangevuld met incidentele evenementen- en activiteitensubsidies (zie Hoofdstuk 6.1). In het Bestuursakkoord 2022 is € 100.000 per jaar extra vrijgemaakt voor cultuur en erfgoed. Deze nota geeft aan hoe deze extra middelen besteed worden, deels structureel (vaste budgetten, subsidies), deels incidenteel. Daar komt een bedrag van € 27.000 voor Stoffer en Blik bovenop om het beleid van de afgelopen jaren te formaliseren. Zie hiervoor het uitvoeringsplan van de cultuur- en erfgoednota.

De € 127.000 per jaar voor het uitvoeringsplan van de cultuur- en erfgoednota kan voor € 100.000 worden gedekt uit de stelpost nieuw beleid, specifiek voor dit onderwerp geoormerkte middelen, en het restant van € 27.000 per jaar zal worden verwerkt in een sluitende (meerjaren)begroting 2024 en verder.

De onderzoeken die zijn aangekondigd kunnen leiden tot extra lasten, bijvoorbeeld voor een buitenpodium of faciliteren van grote voorstellingen. Indien aan de orde dient het college hiervoor aan de raad een extra (eenmalig of structureel) budget te vragen.

Personele middelen
De maatregelen in het uitvoeringsplan waar geen budget aan is toegekend, worden door eigen medewerkers uitgevoerd. Verder zijn een aantal onderzoeken en activiteiten voorzien die door externen worden uitgevoerd en door eigen medewerkers begeleid en aangestuurd moeten worden. Omdat de maatregelen over een periode van vier jaar zijn uitgesmeerd is de verwachting dat dit binnen de huidige bezetting kan worden uitgevoerd.

Participatie
Wij hebben de cultuur- en erfgoednota met behulp van onze inwoners en belangrijkste stakeholders opgesteld:
- Twee bijeenkomsten met organisaties en personen uit het cultuur- en erfgoedveld (verenigingen, makers, organisatoren, beheerders) op 3 april en 29 juni 2023.
- Een enquête in mei-juni 2023 voor het inwonerspanel waar bijna 500 inwoners aan hebben meegedaan.

- Gesprekken met culturele organisaties binnen en buiten Moerdijk (o.a. Stichting Cultuur Moerdijk, Stichting Stoffer en Blik, Stichting Fort Sabina, Monumentenhuis Brabant, West Brabants Archief).
- Een informatieavond met de gemeenteraad op 13 september 2023.

Communicatie
De cultuur- en erfgoednota is in platte tekst aan de raad aangeboden. Na vaststelling door de raad wordt de nota opgemaakt en voorzien van illustraties en foto's. Deze versie wordt met een persbericht naar de pers gestuurd en naar alle cultuur- en erfgoedinstellingen binnen onze gemeente. Ook alle partners ontvangen een exemplaar. Ook wordt de nota op de website van de gemeente gepubliceerd. Waar nodig wordt over de afzonderlijke acties en maatregelen gecommuniceerd met de betrokken personen en organisaties.

Vervolg
De nota gaat na vaststelling per 1 januari 2024 in. Een aantal subsidies zal ook per die datum ingaan zijn zodat enkele organisaties vanaf 2024 aangepaste subsidies ontvangen. In het uitvoeringsplan staan de jaartallen wanneer welke actie zal worden uitgevoerd. Najaar 2026 volgt een evaluatiemoment als het uitvoeringsprogramma een jaar voor afronding is. Daarin kan worden voorgesteld het beleid voor te zetten en een nieuw uitvoeringsprogramma voor de komende jaren of een traject voor aanpassing in te zetten. De raad zal over de voortgang van het uitvoeringsplan en de daarin opgenomen prestaties op de hoogte worden gehouden via de bestuursrapportages en het jaarverslag.

Bijlagen
Cultuur- en erfgoednota 'De kracht van cultuur en erfgoed benutten'
Uitvoeringsprogramma cultuur- en erfgoednota
Bijlagen bij cultuur- en erfgoednota:
1. Verslag bijeenkomst 3 april 2023
2. Verslag bijeenkomst 29 juni 2023
3. Uitkomsten inwonerspanel Moerdijk
4. Erfgoed en de Omgevingswet
5. Uitgangspunten advisering monumenten
6. Stelling van Willemstad: maatregelen voor behoud
7. Overzicht toeristische bebording
8. Immaterieel erfgoed in Moerdijk

Mocht u vragen hebben over dit voorstel, dan kunt u contact opnemen met de griffier via e-mail griffie@moerdiik.nl.

Zevenbergen, 7 november 2023

Burgemeester en wethouders van Moerdijk,

de gemeentesecretaris, de burgemeester,

ir. J.C. Slagboom A.J. Moerkerke

RAADSBESLUIT

Raadsvergadering van 14 december 2023

De raad van de gemeente Moerdijk,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 7 november 2023*;*

overwegende dat:
- De raad in het Bestuursakkoord 2022 heeft bepaald dat er een breed cultuurbeleid dient te komen;
- Er op dit moment onvoldoende kaders zijn voor cultureel beleid;
- De in te voeren Omgevingswet een aangepast erfgoedbeleid vraagt;

gelet op:
- De behoefte van de organisaties in de cultuur- en erfgoedsector aan meer verbinding, afstemming en samenwerking;
- Het belang dat onze inwoners hechten aan cultuur en erfgoed, zoals blijkt uit de enquête van het inwonerspanel;

BESLUIT

1. De cultuur- en erfgoednota `De kracht van cultuur en erfgoed benutten' vast te stellen en in te laten gaan per 1 januari 2024, met een looptijd van vier jaar.
2. Voor de uitvoering een bedrag van € 127.000 per jaar beschikbaar te stellen en voor € 100.000 te dekken uit de stelpost nieuw beleid, specifiek voor dit onderwerp geoormerkte middelen, en het restant van € 27.000 per jaar te verwerken in een sluitende (meerjaren)begroting 2024 en verder.

Vastgesteld in de raadsvergadering d.d. 14 december 2023*,*
de griffier, de voorzitter,

H.M. Vonk-Schenkel A.J. Moerkerke